

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי י' בשבט תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

גיטין - ל"ח

1. אלו מקורות הובאו לגבי עכו"ם הקונה עבד?

- א. המקור שעכו"ם אינו קונה עבד לגופו - 'וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו', אתם קונים מהם, אבל הם אינם קונים מהם ומכם.
- ב. המקור שעכו"ם קונה עכו"ם למעשה ידיו - אם עכו"ם קונה ישראל למעשה ידיו [וכי תשיג יד גר], קל וחומר שעכו"ם קונה עכו"ם.
- ג. המקור שקונה בקנין כסף - כמו שמפורש לגבי עכו"ם הקונה ישראל - 'מכסף מקנתו'.
- ד. המקור ששבאי עכו"ם קונה בחזקה [כשהבעלים התייאשו] - שמצינו ש'עמון ומואב טהרו בסיחון' וכשם שקונים קרקע בחזקה כך קונים עבד.
- ה. המקור שקונה אף את ישראל בחזקה - 'וישב ממנו שבי'.

2. סתירה בדברי ר' יוחנן - פסק: עבד כנעני של ישראל שברח מבית האסורים יצא לחירות מרבו, ואפילו כופין את רבו וכותב לו גט שיחרור להתייר בבת ישראל. ומאי דרך פסק כרשב"ג בכל מקום [חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה] ואף במשנתנו שעבד הנפדה נשאר משועבד לאדונו הראשון?

- א. לאבי שהעמיד את המשנה לפני יאוש - דברי ר' יוחנן בעבד שברח, עוסקים, לאחר יאוש.
- ב. לרבא שהעמיד לאחר יאוש - ובעבד הבורח אין לחוש שישגיר עצמו לגייסות עכו"ם כדי להפטר מרבו, שהרי בבריחתו מסתכן בחייו.

3. אמתו של שמואל נשבתה - פדואה לשם אמהות. מה שלחו לו?

אנו סוברים כרשב"ג שחוזר לרבו ראשון, ואף אם אתה סובר כרבנן פדינו אותה לשם אמהות. אך לא ידענו שהיה זה לאחר יאוש, ולכן לא רק שלא השתעבד בה, אלא אף לא הצריכה גט שחרור וכשיטתו שהמפקיר עבדו יצא לחירות, ואינו צריך גט שיחרור, שנאמר: וכל עבד איש מקנת כסף - ועבד שאין לו רשות לרבו עליו אין קרוי עבד.

4. אמתו של רבי אבא בר זוטרא נשבתה - פדאה גוי תרמודאה, לשום אישות. שלחו לרבי אבא, טוב תעשה אם תשלח לה גט שחרור. מדוע?

- א. יכלו לפדותה מהעכו"ם בדימים, ורק אם ישלח שחרור, יתחברו כולם על מנת לפדותה.
- ב. איבעית אימא - לא יכלו לפדותה מהעכו"ם, וכיון שגיגע גט שחרור, יתבייש שיתגלה לכולם ששפחת ישראל היא ויכלו לפדותה בכדי דמיה. ואף שאמרו 'חביבה להן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן' זה דווקא בצנעא אבל בפרהסיא מתביישים.

5. מה פסקו על האמה בפומבדיתא שהיו עושים בה איסורים?

- א. אביי - אם לא היה אומר רב יהודה שהמשחרר עבדו עובר בעשה, הייתי כופה את בעליה לכתוב גט שחרור, ותתחתן עם ישראל שישמור עליה.
- ב. רבינא - רב יהודה מודה שבמילתא דאיסורא מותר לשחרר. לאביי - המעשה שכפו לשחרר אחת שנהגו בה הפקר, היה בחצי בת חורין שאינה ראויה לאיש, אבל בשפחה גמורה ייחדה לעבד שישמור עליה.

6. כיצד אמר רב יהודה בשם שמואל: המשחרר עבדו עובר בעשה. הרי ר' אליעזר שנכנס בביהכ"ס ולא מצא עשרה, שחרר עבדו והשלימו לעשרה?

מצוה שאני.

אמנם אין לפרש שסבר כר' ישמעאל ש'לעולם בהם תעבודו' זה רשות, כיון ששנינו בהדיא שסובר כר' עקיבא שזה חובה.

7. בגלל אלו שלשה דברים יורדים בעלי בתים מנכסיהם?

שמוציאים עבדיהם לחירות, שמסיירים בנכסיהם בשבת לידע מה הן צרכים, ושקובעים סעודתם בשבת בזמן שהחכם דורש. ר' יוחנן: שתי משפחות היו בירושלים, אחת קבעה סעודה בשבת ואחת קבעה בערב שבת, ושתיהן נעקרו. [רשי - א. שקבעו עיקר הסעודה בלילה והרי כבוד יום קודם. ב. בערב שבת ממש, ולא נכנסו לשבת תאוים]

8. המקדיש עבדו או המפקירו האם יצא לחירות לדעת רב?

- א. רבה בשמו - המקדיש, יצא לחירות, כיון שגופו לא קדוש. ולדמים לא אמר אלא כוונתו שיהיה עם קדוש. וכל שכן המפקיר עבדו.
- ב. רב יוסף בשמו - המפקיר יצא לחירות. אבל המקדיש לא, כיון שיתכן שכוונתו להקדיש לדמיו. והובא בשם רב ש'המקדיש' או 'המפקיר' צריך גם גט שחרור להתייר בבת ישראל.

9. מנין הקשו על דברי רב שהמקדיש עבדו, יצא לחירות?

- א. **ברייטא** - המקדיש נכסיו והיו בהן עבדים, אין הגזברין רשאים להוציאן לחירות, אבל מוכרין אותן לאחרים והם יכולים להוציאן לחירות. **הטעם** - כיון דאין להקדש בעלות על גופו אלא רק על דמיו.
- לרבי** - אף העבד נותן דמי עצמו ויוצא, וכאילו הגזבר מוכר לעבד את עצמו. ומ"מ משמע שהמקדיש לכו"ע לא יצא לחירות. **ותירצו** - רב תנא ופליג.
- ב. **ברייטא** - אך כל חרם וגו' מאדם - אלו עבדיו ושפחותיו הכנענים, שהם מוקדשים לבדק הבית, וכאן יש פסוק. **ותירצו** - הפסוק עוסק כשאמר מפורש 'לדמי' ולכן אין מקום לפרש שכוונתו ל'עם קדוש'.
- אך את הברייטא הקודמת אין לפרש כשאמר 'לדמי' א. כיון שאיזו הו"א הייתה שיש לגזברין בעלות. ב. מה שייך לרבי שהגזבר כמוכרו לעבד.
- ג. **ברייטא** - המקדיש עבדו - עושה ואוכל, ומעשי ידיו חולין כיון שהאדון הקדיש רק את דמיו.
- ותירצו** - ברייטא זו היא כשיטת ר' מאיר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה. [בענין מעריך פחות מבן חודש שנותן דמיו, כיון שאדם יודע שאין ערך לפחות מבן חודש וכוונתו לשם דמים, אבל לחכמים לא אמר כלום] וכיון שיודע שהעבד אינו ראוי להקרבה ואינו ראוי לבנין גמר בדעתו להקדישו לדמיו.